

TÜRKİYE'DE ŞEHİRCİLİK BİLİM ALANININ KURUCUSU SEVGİLİ HOCAMIZ PROF.DR. KEMAL AHMET ARU

1912 yılında İstanbul'da doğan merhum mimar ve şehirci **Profesör Kemal Ahmet ARU**; UNESCO 36. genel konferansında "Kemal Ahmet Aru'nun bütün dünya mimarları ve şehircileri için bir referans olduğu" vurgulanarak oybirliği ile alınan kararla; 2012 yılında 100. doğum yıl dönümünde uluslararası düzeyde anılmak üzere seçilmiştir. İTÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü için bir onur kaynağı olan bu durum hocamızı bu yıl ulusal ve uluslararası düzeyde anmak için bir vesile olmuştur.

Aslen Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümü mezunu olan hocamız 1940 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde göreve başlamış, emekli olduğu 1982 yılına kadar 42 yıl İTÜ'deki görevini sürdürmüştür. Bu dönem zarfında değişik zamanlarda yaklaşık 6 yıl kadar İTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanlığı, uzun yıllar Şehircilik Kürsüsü başkanlığı ve Şehircilik Enstitüsü Müdürlüğü görevlerinde bulunmuş, araştırma ve uygulamalar yapmış, ders vermiş, kitaplar ve makaleler yazmış, bildiriler sunmuş, öğrenciler yetiştirmiştir. Hocamızın 92 yıllık hayatında ve İstanbul Teknik Üniversitesi'ndeki deki 42 yıllık görevi süresinde yaptığı işlerin saymakla bitmeyecek kadar çok olduğu, bütün bunları da çevresindeki çalışma arkadaşları ile birlikte gerçekleştirdiği, kendisi ile birlikte çalışan hocalarımız tarafından olan çeşitli vesilelerle anlatılmakta ve yazılmaktadır.

Hocamız ile birlikte çalışanlar onu öylesine güzel anılarla anlatırlar ki onu tanımayanlar da kendisi hakkında çok olumlu düşünceler edinirler. Emekliliği nedeni ile kendisi için yazılan anı kitabında hocayı Rahmetli Prof. Gündüz Özdeş 'Hoşgörülü, uygar, sosyal, kurumuna bağlı, çalışkan ve yeri doldurulamaz', Prof. Hande Suher 'Tüm konulara geniş kapsamlı, sevgi ve çosku ile yaklaşan', Rahmetli Prof.Dr. Ahmet Keskin

'Yaşamını ve düşünce tarzını beğendiği, örnek aldığı yeri doldurulamaz hocası, dost ve arkadaşı', Prof.Dr. Ayten Çetiner 'Şehircilik alanında ilk otorite, sanat eseri etüdüleri, dünyanın her yerinden diaları, örnek davranışları ile herkesin dert ortağı örnek hocası', Rahmetli Prof.Dr. Orhan Göçer' Şehircilik kürsüsünün kurucusu, değerli bilim adamı, örnek hoca, ağabey, çalışkanlık ve şeffaflığın mümtaz örneği', Prof.Dr. Yücel Ünal 'Grup çalışmalarını pratik zekası ile yönlendiren, iletişimi ve eşgüdüm sağlamakta usta bir yönetici', Prof.Dr. Ahmet Cengiz Yıldızcı 'Hocalığının yanısıra dost ve arkadaş', Prof.Dr. Nuran Zeren Gülersoy 'Çalıştığı kişileri serbest bırakarak yaratıcılıklarını kullanmalarını sağlayan, öte

yandan yanlışlıklar olmasın diye denetleyen, destekleyici, yüceltici ve adil', Rahmetli Dr. Aret Gülmez 'Başarılı çalışmalarının yanı sıra, yol göstericiliği, yardımseverliği öne çıkan unutulması olanaksız bir simge' olarak nitelendirmişlerdir.

Hocayı 1979 yılında İTÜ Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nden mezun olduktan hemen sonra fakültede yapılan uygulamalarda çalışmak ve MMLS (Mühendislik Mimarlık Lisans Sonrası) öğretimi için geldiğim Taşkışla'da tanıdım. Bir yandan MMLS eğitimi alırken diğer yandan hocanın önderliğinde yapılan Florya Sahil Şeridi Düzenlemesi ve İskenderun İmar Planı çalışmalarında görev aldım ve böylece hoca ile birlikte çalışanlar grubunda yer alma fırsatı

buldum. Öte yandan Bursa Yeşil Camii ve Çevresi Koruma Çalışması konulu tez çalışmamı hocamızın danışmanlığında tamamlayarak 1981 yılının ağustos ayında ise Şehirsel Tasarım ve Yenileme Kürsüsü'nde asistan olarak göreve başladım ve hocanın emekli olduğu 1982 yılının temmuz ayına kadar bir akademik yıl kendisine asistanlık yaptım. Bir başka deyişle kendisinin okuldaki son yılında asistanı olma şerefine nail oldum.

Gerek MMLS öğrencisi olduğum 1979-1981 yıllarında gerek asistan olduğum 1981-1982 akademik yılında hoca ile çalışmış olmak ve akademik yaşantıma onunla başlamak kuşkusuz benim için bir ayrıcalıktır.

Kendisiyle uzun yıllardır çalışan hocalarımızın da belirttiği gibi hocamızın en önemli özelliklerinden biri örnek bir kişiliği olmasıdır. Biz kendisi ile birlikte çalışma fırsatını yakalayan ayrıcalıklı kişiler kendisinden hem şehircilik konularını hem de hayata dair çok şey öğrendik. Bunda hocamızın aldığı eğitim, yetiştiği ortam (Bir üniversite hocasının yaşamının 80 yılı, Kemal Ahmet Aru kitabından izlenebilir) kadar olumlu ve insani özellikleri yüksek kişiliği, pratik zekası ve üstün yeteneklerinin de etkili olduğunu düşünüyorum.

Üniversitelerde meslek öğrenirken aynı zamanda dünya görüşümüz de şekillendiği ve hocalarımızın bu süreçte çok önemli rolleri olduğunu hepimiz kabul ederiz. Hocamızın benim kişiliğimin oluşmasında oldukça etkili olduğunu düşünüyorum.

Ülkemizde şehir planlama ve tasarım konularında öncü olan hocamız bu alanda çok disiplinli bir öğretim kadrosunun oluşmasına önem vererek kürsü kadrolarının farklı disiplinlerden akademisyenlerden oluşması için çaba sarfetmiştir.

Herşeyden önce hoca ana dili gibi konuştuğu üç yabancı dili (Fransızca, Almanca ve İngilizce) ile güçlü uluslararası ilişkilere sahip hocalarımızdan biriydi. Uluslararası ilişkilere özel bir önem verirdi. Bana asistanı olduğumda uluslararası ilişkiler konusuna önem vermem gerektiğini nasihat etmişti.

Hocamızın bir başka önemli özelliği sosyal yaşama verdiği önemdir. Kendisi bizi düzenlediği davetler ve toplantılarda bir araya getirir ve güzel anılar birikmemizi sağlardı. Bana okula girdiğim ilk yıl verdiği nasihatlerin arasında yer alan 'para biriktirme anı biriktir' sözünü daima hatırlarım.

Hocamızın özelliklerinin arasında gençlerle kurduğu iletişim de önemlidir. Asistan olduğum yıllarda kürsünün en genç kuşağının temsilcisi olarak kabul ettiği kişi olarak hemen her

konuda fikirlerimize önem verdiğini söylemeliyim. Ayrıca 70 yaşında emekli olduğu dönemde gençlerin dinlediği müzikleri dinlediğini, her yaşta kişilerle keyifli sohbetler ve espiriler yaptığını da hatırlıyorum. Böylece çalışma ortamımızda kuşak çatışması yaşanmaz hatta birlikte çok hoş vakit geçirirdik.

Hocamızın önemli bir özelliği de çalıştığı konulara heyecanla yaklaşımıdır. Asistan olduğum 1981-1982 akademik yılı yani hocamızın emekli olmadan önceki son yılı tesadüfen üç sınıfın yani 1977,1978 ve 1979 girişli öğrencilerin şehircilik stüdyolarını aldıkları bir döneme rastlamıştı. O dönem birlikte bir kaç ay çalışarak öğrenciler için çalışma alanları olarak yaklaşık 8 ayrı senaryo çerçevesinde çalışma alanları oluşturduk. Hoca bana bu çalışmadan memnun kaldığını ve heyecanla bunu bir sonraki yıl için geliştirmemiz gerektiğini söyledi. Ben bu sözlere bağlı olarak temmuzda emekli olacağını bildiğim hocamızın gelecek yıl emekli olarak derslere devam edeceğini düşünürken o temmuz 1982 emekli oldu ve bir sonraki yıl derslere katılmadı.

Hocamız aynı zamanda dürüst ve açık sözlü bir kişiliğe sahipti. Düşündüğünü herkesin anlayabileceği şekilde söyleyen, beğendiği bir çalışmayı takdir eden, beğenmediği bir durum söz konusu olduğunda bunu açıkça ancak karşısındaki kırmadan beyefendi bir şekilde söyleyen bir iletişim uzmanı idi. Kendisinin bu özelliği benim onun yanında kendimi bu açıdan güvende hissettiğimi belirtmek isterim.

Kemal Ahmet Hoca'nın bir diğer özelliği arşiv oluşturulmasındaki maharetidir. Kendisi kısmen yetiştirme tarzı kısmen de kişiliğinin etkisiyle evrakları ve projeleri konuya göre dosyalama işlerinde çok başarılıydı. Bana yurt dışından aldığı etiketleri getirip ders ve öğrenci dosyalarını tasnif etmemi istediğinde bu işi büyük bir zevkle yaptım. Ancak bu düzenin sürdürülebilirliğinin sağlanması kullanıcıların desteğine ihtiyaç gösterdiği için fakültemizde ve bölümümüzde arşiv sisteminin istediğimiz biçimde sağlanması mümkün olmadı. .

10 Temmuz 2012 yılında 100. Doğum yılını kutlayacağımız değerli hocamız Prof.Kemal Ahmet ARU'yu elbette bu kısacık yazıda anlatmak mümkün değildir. Bölümümüz kendisini daima araştırmacı, eğitimci, tasarımcı, özellikleri ve dürüstlüğü, üstün insani kişiliği ve arkadaşlığı ile daima hatırlayacaktır.